

LOGENYTT 24 FEBRUARI.

Lördagen den 24 februari, en strålande vacker men hal vinterdag, samlades 60 medlemmar och gäster till logemöte. Vår DD Sy Lilian Julin med make Br Leif gästade oss. Förutom vanliga mötesförhandlingar hade vi ballotering för 4 kandidater och högtidlig reception av dessa, vilka var Siv Minell, Dick Andreasson, Christina Nordmark och Bernt-Åke Sandberg.

Bordstemat för kvällen var amerikanska nobelpristagare. Författare och musiker. Middagen bestod av wienerschnitzel med tillbehör och tallrikarna kändes plötsligt väldigt små.

Vid efterkapitlet berättade Per Moldin historien om Hofmans Äventyr och Bullret i Borgstena.

Sven Hofman från Hössna och Redväg, född 1716 var rusthållare och hemmansägare på Buttorp Västergården i Torpa socken. Sedan 1920 inkorporerat med Borås. Gården låg vid nuvarande Hästhagsgatan på Byttorp.

Hofman hade många extrasysslor. Bl a som sakförare vid rättegångar. Han var nämligen inte rädd för att säga ifrån. Ställde gärna upp i olika sammanhang som talesman för de som hade svårt att hävda sina rättigheter. Han angrep den rådande korruptionen, vilket inte gjorde honom älskad av överheten. 1756 förlorade han genom en dom att föra andras talan.

Detta var under s.k. Frihetstiden med partisystemet Hattar och Mössor. Bönderna i Vedens, Marks och Bollebygds härader envisades med att vilja se Hofman som sin representant i riksdagen. 3 gånger omvaldes han men blev bortmanövrerad.

Förbittrad återvände han och 1 april 1766 började han plädера för uppror. Greps och anklagades för att hållit olagliga möten. Lyckades dock rymma.

I maj samlade han folk på Gästgivargården i Borgstena. " Bulleret i Borgstena " startade. Detta var farliga saker som gav eko långt uppe i huvudstaden. Från att ha varit 20 - 50 man, växte skaran med stor entusiasm snabbt till 600 man när man drog fram genom Vedens härad, Heared, Töllesjö och Bollebygd. " En för Alla och Alla för En " var den paroll som gällde, enligt en proklamation som avsändes till Borås.

Vapen hade den i hast ihopsatta bondearmen ont om. Men man tager vad man haver. Sven Hofmans 1, 2 mtr kommandostav kan ses på Borås Museum.

Olof Rudbeck d y skriver i hjältedikten " Boråsiade " :

En rask och uprett hop snart Håffman kring sig ser :
Naturen, som gett kraft, dem också vapen ger;
Från trädens friska stam en hvar sig grenar bryter,
Och skogens gröna prakt i påkar sig förbyter.

Folket i stan var rädda för plundring. När bud kom att Älvsborgs regemente höll på att dras samman, falnade glöden ganska snabbt bland de påkårseddade kämparna. Snart började de smita iväg hem, den ene efter den andre. Kvar fanns bara ett litet antal trogna. Hofman grips vid Viared och rannsakas i Borås. För uppror var det dödsstraff och även var 10 : e man i gruppen skulle avrättas. De övriga fick spöstraff på torget i Borås.

Hofman fördes till Stockholm, torterades och avrättades den 14 oktober 1766. Hemma i Buttorps by, Torpa socken, satt Hofmans änka, Ingrid Andersdotter, med parets åtta barn. Ytterligare ett födde hon några månader efter makens död. Sedan dröjde det bara ett halvår tills hennes krafter var slut och hon själv dog.

Helt utan resultat blev trots allt inte det hofmanska fälttåget. Året efter tillsattes en kommission att undersöka missförhållanden, som Hofman klagat över. Av utredningen framgick att han visst inte

saknat fog för sitt tal om ämbetsmän som " med fria tyglar styr över lagen ". Ett antal befattningshavare ställdes till svars och dömdes för maktmissbruk av varierande slag.

Efter Per Moldins föredrag, gick vi till kaffeborden där hallongrottor och kanske något mer väntade. I våra samtal konstaterade vi att det finns mycket spännande historia om Borås.

Leine Johansson KL

